

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. V. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

toꝛe, pro delicto peccati mortalis, & tale deli-
ctum; est enim illa poena simpliciter finita, deli-
ctum vero ipsum, malitiæ simpliciter infinita; fi-
nitia autem ad infinitum nulla est proportio: Ergo
Pœnitentia non est iustitia vindicativa.

61. Secundò, Iustitiæ vindicativæ finis immediatus
non est emendatio delinquentis, aut ejus recon-
ciliatio cum parte læsa; sed solum illius puni-
tio: Sed pœnitentia habet pro fine immediato satisfa-
ctionis quam exigit à pœnitente, emendationem
peccantis, & ejus reconciliationem cum Deo: Er-
go non est iustitia vindicativa.

62. Tertiò, Vindicatio quam facit vel ipse iustitia
vindicativa, est involuntaria respectu patientis;
ea verò quam facit pœnitentia, est voluntarie
sumpta ab ipso suscipiente, utpote actus virtu-
tis in ejus voluntate existentis: Ergo idem quod
prius.

63. Demùm, Iustitia vindicativa non subiectatur
in patiente vindictam, neque in Iudice ordina-
te punitionem; ut enim rectè explicat D. Tho-
mas 2. 2. quæst. 108. & Cajetanus ibidem, vindic-
tatio, quæ est actus vindicativæ, est appetitus ra-
tionalis ulciscendi injurias, non intentione no-
cendi, sed intentione removendi nocumenta; un-
de hoc est speciale in hac virtute, quòd non po-
test consummare in proprio subiecto actum exter-
num, quia ad illum solum spectat intendere puni-
tionem, ad iustitiam verò commutativam ex im-
perio legalis residentis in iudice, pertinet consum-
mare actum vindicationis, seu punitionis: Atqui
actus punitionis qui reperitur in pœnitentia,
consummatur in ipso subiecto in quo est talis
virtus: Ergo pœnitentia non est iustitia vindica-
tiva.

Dico quintò, virtutem pœnitentiæ distingui à
iustitia distributiva.

64. Probatur primò: Iustitiæ distributivæ pro-
prium est, distribuere bona & poenas, cum pro-
portionem ad actus laudabiles, & culpas: Sed nulla,
ut suprà dicebamus, est proportio inter culpam
peccati mortalis, & satisfactionem pro ea, per pœ-
nitentiam exhibitam: Ergo pœnitentia à iustitia
distributiva distinguitur.

65. Secundò, Iustitia distributiva est superioris ad
inferiores, siquidem pertinet ad superiorem di-
stribuere inferioribus de communibus bonis &
pœnis, unicuique proportionaliter ad suum me-
ritum vel demeritum: Pœnitentia autem est po-
tius, inferioris, scilicet creaturæ ad superiorem,
videlicet ad Deum: Ergo non est iustitia distribu-
tiva.

66. Tertiò, Iustitia distributiva non inducit in di-
stribuente debitum aliquod simpliciter, ortum
ex eo quòd aliquid acceperit vel abstulerit ab alio,
benè tamen pœnitentia in pœnitente; inducit e-
nim in eo debitum ex eo quòd peccando graviter
rationem ultimi finis Deo abstulerit, si non de
facto, saltem quoad affectum: Ergo pœnitentia
à iustitia distributiva differt.

67. Denique, Iustitia distributiva poenas vel bona
taxat uni, per respectum ad alium què etiam puni-
t vel præmiatur, puta miligi per respectum ad
ducem; pœnitentia verò non punit unum pœni-
tentem, per respectum ad alium, sed per respec-
tum ad culpam in Deum ab eo commissam: Er-
go idem quod prius.

§. V.

Soluntur objectiones.

Objicies primò contra tertiam conclu-
sionem: Ad iustitiam commutativam duo ad-
quiruntur, & sufficiunt, scilicet stricta obligatio
ad solvendum, & perfecta æqualitas in compen-
satione illius: Sed pœnitentia utrumque habet.
Ergo est iustitia commutativa. Major conclusio
Minor probatur. Et in primis, quòd pœnitentia
habeat strictum debitum ad satisfaciendum Deo
pro injuria ipsi per peccatum irrogata, mani-
festum est, cum in Deo sit strictum iustitiam
satisfactionem exigendi à peccatore. Quòd verò pro
peccato satisfaciatur Deo ad æqualitatem, sic con-
stat. Actus contritionis, qui est pœnitentia,
reddat Deo æquale pro injuria illata: Ergo pœni-
tentia satisfactio Deo ad æqualitatem. Con-
sequencia patet, Antecedens probatur. Satis-
factio reddit æquale, quæ personæ læzæ est
aliquid, tantum ei placens, quantum ei displicet
injuria: Sed per actum contritionis exhibetur
Deo aliquid tantum ei placens, quantum ei dis-
plicet peccatum: Ergo actus contritionis reddit
Deo æquale pro injuria illata. Major conclusio
Minor probatur. Tanta est bonitas actus contri-
tionis, quanta est malitia peccati: Ergo per actum
contritionis exhibetur Deo aliquid tantum ei
placens, quantum ipsi displicet peccatum. Con-
sequencia manifesta est, Antecedens verò etiam
probatur, quòd sicut peccatum avertit Deum in
ultimo fine, ita & contritio convertit hominem
ad Deum tanquam ultimum finem, ipseque pro-
inde restituit totum quòd abstulerat per pec-
tum, quantum ad affectum, scilicet rationem ul-
timi finis.

Respondeo concessà Majori, negandò Min-
orem, quoad secundam partem, & ad illam pro-
bationem, nego Antecedens, ad cuius proba-
tionem, distinguo Minorem: Actus contritionis
si consideretur in ratione bonitatis moralis præ-
cisè, tantum Deo placet, quantum ei displicet
peccatum, concedo. Consideratus in ratione satis-
factionis, seu quantum ad valorem quem habet
ille actus ad satisfaciendum, ergo. Ratio solutio-
nis est, quia bonitas moralis actus petit ex ip-
somet entitate actus, & habitudine ad proprium ob-
jectum; valor autem satisfactorius sumitur ex di-
gnitate personæ satisfaciens, non autem ab ob-
jecto circa quòd talis actus versatur, cum ratio
malitiæ peccati in ratione offensæ, per se debet et
dignitate personæ læzæ, & ideo licet per actum
contritionis restituatur Deo tantum bonum, in
ratione boni moralis, quantum fuerat per pec-
tum ablatum, non tamen in ratione satisfactionis,
quia peccatum in ratione offensæ est infinitum
simpliciter, ex eo quòd persona offensa est infinita;
actus verò contritionis non est infinitus in ra-
tione satisfactionis, quia persona satisfaciens non
est infinita. De quo plura diximus in Tractatu de
Incarnatione.

Objicies secundò: Ab eadem virtute proce-
dere debet satisfactio Christi & nostra. Sed satisfactio
Christi à iustitia commutativa processit in Tractatu
de Incarnatione ostensum est: Ergo & nostra
iustitia commutativa oriri debet, cum procedat à pœnitentia, virtus pœnitentiæ
non distinguetur à iustitia commutativa.

Respondeo negandò Majorem, ideo enim
Christus satisfecit Deo per iustitiam commu-

